

A tetovált férfi

A kiinduló alapötlet ismerős. A világhírű Roald Dahl írta meg; magyarul novelláinak *Szuperpempő* címmel nemrég megjelent gyűjteményében olvashattuk. Dahl novellájában arról van szó, hogy egy párizsi művész képet fest egy férfi hátára, aki ettől a művész halála után hirtelen hihetetlen értékessé válik: milliókat hordoz a bórén. Jan Moravec filmjében — lényegtelen különbségekkel — ugyanez történetik Bendával, a szolid kisemberrrel. Csak éppen nem kép, hanem tetoválás kerül a hátára. De a tetoválás is nagy érték. A festő életművének kiemelkedő darabja.

Ennyi a közös kiindulás. Roald Dahl azonban egészen másféle bonyolítja a történetet, mint a csehszlovák Moravec. Dahl novellájában a cselekmény mozgatója a pénz, a haszonszerzés, az üzlet. A festményt mindenki meg akarja szerezni. Végül valakinek egy furfangos ötlettel sikerül, s aztán egy napon hirtelen megjelenik egy tárlaton a híres festmény, bekeretezve, falra akasztva. A férfit tehát megölték.

Egészen más a csehszlovák film motivációs rendszere. A filmben nem az üzleti haszonszerzés a cselekmény mozgatója. Moravec nem arról az egyébként már nagyon sokszor és nagyon jól megírt-fény-

képezett problémáról akar beszélni, hanem — természetesen áttételeken keresztül — a hatalom idősebb, divatosabb és kevesebb feldolgozott kérdéseiről. A közös kiindulópont után tehát a két mű nem egy irányban halad. Dahl a hagyományosabb utat követi, a csattanókra épülő maupassant-i szerkesztés híve. Moravec az abszurd, a groteszk, a modern komédia kifejezésbeli apparátusával operálva a mondanivaló filozófiai természetét, tehát bizonyosfokú elvontságot hangsúlyozva vezeti a történetet.

Izgalmas ez a problematika, de az egész anyag elvontsága miatt egészében kevésbé hatásos, mint a Dahl-novella. Részletmegoldásainak ötletei ugyan háborzongatóak, de az egész kissé mégis erőtlén, néha vontatott, s egy bizonyos ponton úgy tűnik, kifut, leáll a film. Hangsúlyozni kell azonban, hogy igényes, merész filmről van szó, a hibák ezen a színvonalon belül jelentéktelenek.

A film főszerepét, Benda szerepét az Oscar-díjjal kitüntetett *Üzlet a korszón* című filmből jól ismert Jozef Króner alakítja. A figura minden elvontsága és filozófikus tartalma ellenére rendkívül hiteles és szuggesztív a kiváló színész játéka.

Ü. L.

Pintér József és Tóth Sándor kiállítása Szabadkán

Szeptember 14-én, vasárnap délelőtt 11 órakor nyílt meg Pintér József festőművész és Tóth Sándor szobrászművész közös kiállítása Szeged jugoszláviai testvérvárosában, Szabadkán, a Képzőművészeti Társaság kiállítási szalonjában. A kiállítás megnyitóján megjelent Antun Mladenovic-Dela, a Jugoszláv Kommunista Szövetsége szabadkai városi vezetőségének titkára, Dévics Imre köztársasági kultúratanácsos, Bárkányi Pál tartományi képviselő és több más közéleti személyiség.

A vendégeket Szilágyi Gábor festőművész, a szabadkai Képzőművészeti Társaság igazgatója üdvözölte, majd D. Fehér Szusza dr., a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa értékelte, meglepő szavakkal adta át a kiállítást Szabadka tárlatlátogató közönségének.

A két művész kiállítási anyaga a szegediek számára nem sok új darabot vonultat fel, így a tanulságokat számunkra elsősorban az anyag együtthatása szolgáltatja. A kollektív kiállítások egy adott állapotot regisztrálnak csupán, s így nem alkalmasak az életmű belső mozgási irányának megmutatására. E kiállítás tanulságát azok az eredmények adják, amelyeket a két művész 1967. óta, tehát az utóbbi két évben ért el.

A Nemzeti Galériában rendezett kollektív szegedi kiállítás óta Pintér József művészete szín- és formaképzésben is a stílusváltás, a leegyszerűsödés irányába mozog. Az egyes műveken belüli gazdag színelosztást a két alapszín — a kék és a barna — árnyalatai váltották fel. A Barna szikla, a Sziklafal és a Fruska Gora I., II. című képei összevetve a Szabadkán is bemutatott Házak, Domboldalon című kompozíciókkal, meggyőzően bizonyítják az el-

mondottakat. Pintérnél tehát az absztrakció felé való mozdulás jelei figyelhetők meg.

Tóth Sándor művészetében a stílusváltás nyomait nehezen fedezhetnénk fel, ő inkább funkcionális váltást élt át az elmúlt évek folyamán. Kisplasztikái, portréi és régebbi érmei változatlanul az egyedi karakterben, szituációban közlik azokat az általános tartalmakat, amelyeket a művész fontosnak tart elmondani a világról. Az emberábrázolás lehetőségein túlmutató, jobbra allegorikus lemezdomborításai azonban elűnőben vannak. E munkák funkcióit az újabb érme veszik át.

Csak sajnálni lehet, hogy a Szabadkán bemutatott kollektív kiállítás a művészek nem szándékoznak Szeged közönsége elé bocsátani.

Varga József

Szeged szobrai

Csanád vezér (10—11. század)

(51) I. István király megbízásából Ajtony ellen kelt hadra Csanád vezér, akinek a szegedi panteonban látható emlékművét Pásztor János készítette. Csanád szolgálataiért jelentős földterületeket kapott, amelyek az ő nevét megtartva később Csanád megyévé alakultak. Csanád vezér volt az őse a Csanád nemzetségnek is.

Porfelhő — beteg gyermekeknek

Gondolom, amikor a szegedi klinikasort tervezték, többek között azért is a Tisza-part mellett döntöttek, hogy fényel, és tiszta levegővel, csenddel, nyugalommal is gyógyítható a beteget.

Ami megadatik a felnőtteknek, attól szigorú avak eltiltják a gyermekeket. Az ő klinikájuk csendje gyermeki naiv álom, fénye, tiszta levegője mesék kódéba és a valóság kézzel is fogható

piszkos porfelhőjébe vész. Kő, kavics és homokkupacok állnak őrt vért az épület előtt, és ha csak egy motorbicikli megy is arra, akkora port kavart, hogy a körülálló fák rég eifelejtették már zöld színüket, beleszürkültek maguk is a portengerbe.

Emberek vagyunk. Gyermekeink vannak. Ne bízzunk mindent a porból saratgyűrő őszi esőre. Hadd legyen a beteg gyermekek

küzdelmes háza kívülről nézve a csend, nyugalom, a napfény és a tiszta levegő szigete. Az orvostudomány mellett talán a józan ész is gyógyíthat.

A sarkon állva utópisztikus gondolatok járnak fejében: nem lehetne ugyanolyan szép park itt, mint a Víz- és Csatornamű Vállalat szemközti épülete mellett?

H. D.

Dombok közé bújt város

Betekintés Kaposvárra

Somogyország fővárosa „messzebb” esik Szegedtől, mint Moszkva. Manapság hamarabb eljuthatunk a Vnukovói repülőtérre, mint a kaposvári állomásra. Paradoxon ez, mégis tényként könyvelhetjük el.

Kaposvár mintha elbújna a dunántúli dombok között, mintha kitérne a nagy forgalmak, a hosszú autókavánok útjából. Pedig nincs miért szégyenkeznie: mozgalmas-forgalmas főútja, néhány szép mellékútja, új lakótelepe bátran felveheti a versenyt más hasonló városal. Lakóinak számát már 53—54 ezerre becsülik és érdekes, hogy a statisztika hazánk legsűrűbben lakott városaként tartja nyilván. Ebben a „fiatal”, százéves városban a „fiatal”, százéves városban ugyanis 1100 fő jut egy négyzetkilométer területre, mert — például Vásárhelytől eltérően — igen szűkre szabták a határát. Erre vall az is, hogy csupán egy közepes nagyságú tiszgazdasága fér meg a beépített részekon kívül.

A fejlődés adatai itt is imponálóak. Csak néhány kontraszt: a felszabadulás előtt egy üzem létezett a városban, — ma közel 40 a különféle minisztériumi, tanácsai vállalatok, illetve ktszék száma. Huszonöt éve mindössze 2500 munkás dolgozott itt, — ma 15 ezer ipari munkásról beszélnek. És az iparban foglalkoztatott átlagkeresete sem mondható alacsonyoknak: 1750 forint. Öt-ezer új lakást adtak az igénylőknek, szép könyvtárat, szállodát, termálfürdőt építettek.

Tóth Jánostól, a városi tanács vb. elnökhelyettesétől tudom mindezt. Fejből adja a számokat. Elmondja, hogy éppen most egy éve gyulladt meg Kaposvár egyik lakásában a mezőcsokonyai föld-

gáz. Érthető, örültek ennek nagyon, és terveik szerint 1969 végéig összesen 2500 lakásba kötik be a földgázt. Csak az árát sokallják, a köbméterenkénti 1,54—1,34 forintot.

Megtudjuk, hogy a városban lakó tizenkét képzőművész részére minden esztendőben építenek műtermes lakásokat. Bár 11 ezer a tévé-előfizetők száma, de — részben emiatt — évente 100 ezerrel fogy a ma még 700 ezres mozi látogató közönség. Szimpatikus, hogy a város tizenkét óvodájában majdnem minden gyermeket el tudnak helyezni. Speciális, szinte irigylésre méltó helyzet: a posta nemrég kapott egy 2 ezres távbeszélő központot, s így az új lakásoknak szinte mindegyikében ott a telefon is.

Mégsem ezekre büszkék igazán az itteni vezetők. Háznak, üzemek mindenfelé tömegesen „teremnek” az országban, kissé természetesen veszik tehát, hogy arányosan Kaposváron is hasonló a helyzet. Azt tartják átlagon felül tettnek, hogy megszüntették az 1966 év nyarán már tragikussá vált vízhiányt. Szinte kétségbeesett volt akkor a helyzet: mindössze 8 ezer köbméter vizük volt, ebből azonban 5,5 ezer köbmétert az üzemek használtak el. Elpanaszolták ezt az akkoriban Kaposváron járt országos vezetőknek is, akik a tapasztalatok alapján kijelentették: a város vízellátását mindenképpen meg kell oldani. Kaptak 40 millió forintot, de a közös ügyért emellett megmozdult az egész lakosság. S az összefogás ezúttal is meghozta gyümölcsét: ma már 19—20 ezer köbméter vizet fogyasztanak naponta Somogy megye székhelye. Még tartalék is van. Kell is,

mert körülbelül ezer fővel gyarapodik évente a lakosság.

Ezek szerint Kaposváron nincs semmi baj? Dehogyan. Az építőipar itt sem bír eleget tenni, s emiatt a tervek egy része sokáig marad aktacsomó. Égető szükség volna például új iskolákra, az alapokat le is rakták régen, de azóta sem haladnak sehova. Az „illetékesek” 1971 augusztusára ígérik az átadást. Szkeptikusan legyint rá mindenki. Aztán eléggé összemarta az idő a közel 60 éves színház épületét is. Megvan felújítására 30 millió forint, csak éppen kőművesek meg ácsok hiányoznak. Sok a panasz a rossz úthálózatra, amelynek mintegy 90 százalékát elavultnak ítélik. Ötven kilométernyi földút és mintegy 90 kilométer hosszú földes járda van még Kaposváron.

Ezeket a tennivalókat bizonyosan elvégzik, hiszen eddig is mindig úrrá lettek a gondokon. Csak éppen türelmetlenek az állandó késedelem miatt.

F. N. I.

Fekete vasárnap az utakon

Szomorú fekete vasárnap volt a Szeged környéki közutakon. Többszörös közlekedési szabálysértés miatt okozott halálos kimenetelű balesetet az algyői úton egy mellékút kereszteződésében Szüki József, Algyő, Alkotmány utca 33. szám alatti lakos. Tátra tehergépkocsival hajtott fel megállás nélkül olyan mellékútról, ahol Stop felírás és elsőbbségadás kötelező jelzőtáblát állítottak fel. Összeütközött, valósággal a teherkocsi alá

préselte Boldizsár Antal, Algyő, Szegedi utca 67. szám alatti lakos által vezetett Trabantot, amelyben Boldizsár 4 éves kislánya is utazott. A személygépkocsi vezetője kórházba szállítás közben meghalt, gyermeke életveszélyes sérüléseket szenvedett. Szüki Józsefet a rendőrség őrizetbe vette.

Figyelmetlen vezetés miatt okozott az esti órákban súlyos balesetet a csanyteleki körzeti orvos, dr. Dékány Antal Csanytelek, Szabadkai tér 3. szám alatti lakos. A Csanytelek és Csongrád közötti úton beleszaladt az út mentén egy kivilágított személygépkocsiba, amelyet tulajdonosa, Bozó József tömörkényi lakos javított. Az álló személygépkocsi előtt tartózkodtak Hevesi Sándor és Rostás János csanyteleki lakosok. Dr. Dékány az álló

Meghalt Fülöp Béla elvtárs

Szegeden szombaton, 13-án meghalt Fülöp Béla elvtárs, a munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje. Fülöp Béla 1903-ban született, a munkásmozgalomban 1935-től vett részt. Ugyanettől az időtől kezdve fontos funkciókat tölt be a kereskedelmi alkalmazottak szakszervezetében. Aktív mozgalmi munkája elismerésül a Szocialista Hazáért Erdemrendet 1968-ban kapta meg. Temetése holnap, 17-én délután 3 órakor lesz a Belvárosi temetőben.

Az MSZMP Szeged városi bizottsága

Tudományos kongresszus Moszkvában

Jelentős nemzetközi tudományos esemény színhelye a szovjet főváros: hétfőn a Szakszervezetek Házának oszlopcsarnokában megnyílt a vadtenyésztés és a vadászati kérdéssel foglalkozó biológusok világkongresszusa. Harmincegy országból 250 külföldi, továbbá 500 szovjet tudós vitatta meg a kongresszus fő témáját: hogyan lehet az ipar és a mezőgazdaság rohamos fejlődése mellett növelni a vadállományt.

Az öt napig tartó kongresszus résztvevői, akik között magyar tudósok is helyet foglalnak, a tanácskozás befejeztével ellátogatnak a vadban bővelkedő szibériai vidékre, a Leningrád környéki erdőkre, valamint Észak-Kaukázusba.

